

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

24. An Episcopi teneantur erogare in usus pios omne id, quod superest
ex congrua, & decenti sustentatione? Ex p. 8. t. 7. & Misc. r. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Quamuis non
plene sup.
hinc lege ta-
men pro his
verf. Princi-
pibus in to.
3. tr. 3. doct.
Ref. 75.

gnent quartam partem, quam si medietatem superflui.
Ratio est, quia dignitas Episcopalis est perampla,
quod potiuntur saepe viri Principes, nec redditus
annui tam sunt copiosi aliquando, ut superesse pos-
sit multum de congrua sustentatione, vel quia Epi-
scopatus vetè est tenuis, vel quia Episcopus est Prin-
ceps. Hic fortè exiguas faciet elemosynas, quia cen-
sebit omnia sibi esse necessaria ad suam sustentatio-
nem, ob quod tenetur semper assignare operibus
piis quartam partem fructuum, ne vniquam Episco-
pus excusetur ab elemosynis ingentibus pro sua fa-
cultate, esset enim graue scandalum Episcopum non
esse largum, licet aliquid detrahat de congrua susten-
tatione. Si autem teneat hanc rationem, vitabit hoc
scandalum. Si verò Episcopatus sit pinguis, & me-
dietas superflui aequaleat quartæ parti, poterit eli-
gere quam libuerit opinionem. Cæteri Clerici non
tenentur ad acquiescendam quartam partem, sed po-
terunt prius accipere ad congruam sustentationem,
& deinceps erogare medietatem superflui. Ratio est
quia maior est obligatio Episcopi ad elemosynam,
quàm aliorum Clericorum, qui non sunt in tam
ampla dignitate, beneficia sunt tam pingua, quam
Episcoporum, ob quod possunt sibi consulere prius
absque scandalo, quia illorum sustentatio est etiam
parior. In his ergo potest seruari ea ratio ut medie-
tatem dent superflui, in Episcopis autem ut dent
quartam partem, omnium fructuum, quod si vtri-
que dent tertiam partem, plenè, & planè satisfac-
cient huic obligationi, ita ut sine peccato possint
de duabus aliis partibus sibi providere, & disponere
pro arbitrato, dummodo non profane, eaque po-
terunt familiaribus & consanguineis donare, & hæc
omnia docet Hurtadus *vbi supra*.

Sup. contèto
in hoc §. inf.
in Ref. 28 §.
Notandum.
& §. Sed &
in to. 6. tr. 7.
Ref. 3. §. Di-
co secundo.
& §. Probari
potest. & ibi
in tr. 4. lege
doct. Ref. 8.
à lin. 5. §. 1.
& seqq.

3. Qui etiam §. 111. notat quod distributiones quo-
tidianæ quæ dantur in Choro pro singulis horis,
quibus Clerici assistunt, stipendia pro comitando fu-
nere defunctorum, elemosynæ, pro faciendis Missis,
vel habenda concione, processione peragenda, visi-
tando Episcopatu, ferendis sententiis, & causis audien-
dis, pro agendo aliquo negotio Ecclesiæ, vel aliorum,
denique quicquid datur pro industria personali, pro
labore, aut donatione, hæreditate, contractu, vel quo-
uis alio titulo distincto à titulo beneficij, pro organ-
nis pulsandis, infusandis tibiis, audiendis confessio-
nibus, &c. id omne censetur esse vel patrimoniale, vel
quasi patrimoniale: sunt igitur bona beneficij annui
redditus, qui appellantur *grossum*, apud nostrates, *la*
gruesas, vbi clauduntur quæ dantur ad vestitum & vi-
ctum. Igitur Clerici de his bonis possunt ad libitum
disponere, ut de bonis patrimonialibus.

Sup. hoc inf.
in Ref. 28 &
in to. 6. tr. 7.
Ref. 3. §. Di-
co tertio.

4. Nota etiam contra Panormitanum in cap. cum
omnes, de testam. num. 27. & Sarmientum de redditib.
part. 3. cap. 5. num. 1. & sequ. quod si de congrua sus-
tentatione, quam vnusquisque Clericus potest licitè
accipere de grosso beneficij, eiusque redditibus, si vel-
lit, inquam, ex ea aliquid detrahere, poterit quid-
quid detraxerit expendere pro libito absque peccato
mortali, non tamen ad vsus profanos. Ita ex multis
Hurtadus §. 113. cui adde Sanchez in opusc. tom. 1. lib. 2.
cap. 2. dub. 43. num. 3. Molinam de primog. Hispan. lib. 2.
cap. 10. num. 50. Auendannum resp. 19. n. 12. & alios pe-
nes ipsos, & omnia supradicta ego puto probabilia,
& secuta in praxi, non obstantibus iis, quæ cum Gra-
nado dixi in 4. part. tract. 4. resol. 214.

Quæ hic est
sup. in Ref.
22. & in aliis
eius primæ
not.
Alibi in to. 7.
tr. 1. Ref. 27.
& hic inf. in
Ref. 26. §.
Verum, diffi-
cultas, &c.

5. Non desinam hic etiam adnotare, omnia su-
perdicta procedere etiam quoad Regulares ad Epi-
scopatum assumptos, hi enim non tenentur maiori
obligatione ad elemosynam elargiendam, quàm cæ-
teri Episcopi, ut alibi probatum est.

RESOL. XXIV.

An Episcopi teneantur erogare in vsu pios omne id
quod superest ex congrua, & decennis sustentatione?
Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 12.

§. 1. Sæpius hanc questionem pertracto, quia ne-
cessaria nimis est, cum frequenter in praxi ac-
cidat, communiter affirmatiue respondent Doctores,
& ita vellem ab omnibus Episcopis & Beneficiariis
obseruari, & ita consulendum est. Sed quia aliqui
aures non accommodant huic nostræ cantilenæ, deo
ne peccata multiplicentur, Doctores aliqui, ut ali-
quantulum alleuetent hoc præceptum, dicere, in
communibus necessitatibus Episcopos satisfacere
huic præcepto, si quartam partem redditum in vsus
pios expendant, vel si medietatem superflui. Ita ex
Dominicanorum familia Bañez, & Sotus, ex Societa-
te Iesu Hurtadus de Mendoza, & Granadus, quos alibi
adduxi: sed aduersus illos nouissimè, me citato, in-
iurgit Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis Lugo
de Iust. tom. 1. disp. 4. sect. 2. n. 10. & seq. Attamen hic non
desinam obseruare sententiam supradictorum, quam
impugnat, & meritò, Cardinalis Lugo, probabilem
existimare nouissimè, me citato Trullench. in Dialo-
g. tom. 1. lib. 1. c. 5. dub. 9. n. 1. vbi sic ait. Probabile tamen
est satisfacere huic obligationi, etiam si beneficium
pingue sit, qui quartam partem, si Episcopus sit, & qui
quintam aut sextam, si non sit Episcopus, pauperibus
elargiatur. Ita ille, cui etiam adde, me citato, Ioan-
Machadum de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. p. 1. r. 6. do-
cum. 6. n. 3. vbi ita asserit. [Dizen casi todos, porque al-
gunos sienten, que el Beneficiado como quieto que
sea, no tiene obligacion de gastar en obras pias todo
lo superfluo de los frutos, porque siendo (como de-
fendiendo muchos) dueño verdadero dellos, nos ay rrazó
suficiente para obligar le en las necesidades comunes
à dar de limosna todo lo superfluo. Y el doctissimo
Hurtado da por regla general, que los Beneficiados
comple con dar de limosna la mitad de lo superfluo.]
Hæc Machadus. Quod autem Sot. Bañez, & alij do-
cuerint hanc sententiã, videtur cõtra mentem omnium,
qui post illos scripserunt, & patet ex eorum verbis.
Verum, ut dixi, omnes Ecclesiastici debent amplecti
sententiã Cardinalis de Lugo, viri nõ solum in Scho-
lastica, sed etiã in Morali Theologia, nemini secundi.

RESOL. XXV.

Quenam quantitas dicatur notabilis, ut illam expen-
dens Episcopus, vel abus Beneficiarius in vsu pro-
phanos peccet mortaliter? Ex p. 7. tr. 11. & Misc.
Ref. 36.

§. 1. Sÿppono Episcopum tenei expendere omne
id quod superest ex congrua sustentatione in
vsus pios; vnde ad questionem positam satis quidem
practicabilem ita respondet Eminentiſſimus Lugo de
Iust. tom. 1. disp. 4. sect. 3. num. 42. Fateor itaque
maiolem quantitatem requiri ad culpam grauem in
hoc genere, quam in materia Iustitiæ; quia cum hæc
obligatio, ut diximus, oriatur ex qualitate ipsorum
bonorum, quæ sunt res Dei, & ideo debent piè & reli-
giosè expendi; sufficit, ad vitandam culpam gra-
uem id quod sufficit, ut si non mathematicè, sal-
tem moraliter dicatur aliquis piè, & religiosè ea
expendere. Vnde fateor etiam cum Molina debere
attendi ad maiolem, vel minorem quantitatem su-
perfluum, ut dicatur aliqua pars esse vel non
esse sufficiens ad materiam grauem: quia eadem
quantitas